

8. Lashkul M. Ispolnitelskaya kompetentnost pedagoga-muzykanta [The performing competence of a music teacher] Vestnik TGU. Vol. 10 (66), 2008, pp. 243–249.
9. Puankare A. O nauke [Tekst] pod red. L. S. Pontryagina. Tsennost nauki. Matematicheskie nauki. [The value of science. Mathematical Sciences]. Moscow: Nauka, 1989, pp. 399–414.
10. Raven Dzh. Pedagogicheskoe testirovanie. Problemy, zabluzhdenie, perspektivy [Pedagogical testing. Problems, delusions, prospects]. Per. s angl. Moscow, 1999, 234 p.
11. Yakovlev S. Teoreticheskaya model formirovaniya muzykalno-ispolnitelskoy kompetentnosti budushchego uchitelya muzyki. [A theoretical model for the formation of musical and performing competence of a future music teacher]. [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <http://www.scientific-notes.ru/pdf/014-27.pdf>.

УДК 378.14: 37.013.42

DOI 10.25128/2415-3605.20.1.9

ОКСАНА ПРОТАС

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4176-8353>

oksana.protas@pnu.edu.ua

кандидат педагогічних наук, доцент

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ

ПРОЄКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ

Розглянуто актуальність на сучасному етапі діяльності з обдарованими дітьми, розкриття їх нахилів, здібностей, створення умов для розвитку обдарувань, самореалізації і соціалізації. Обґрунтовано необхідність соціально-педагогічної діяльності з обдарованими дітьми. Розкрито поняття «обдарованість», «обдаровані діти», висвітлено особливості обдарованих дітей, специфіку соціально-педагогічної діяльності з ними. Зазначено необхідність врахування характеристик цих дітей та специфіки професійної діяльності з ними. Опитування студентів засвідчили недостатню готовність їх до роботи з обдарованими дітьми, що актуалізує завдання їхньої підготовки в зазначеному напрямку. Подано авторське визначення «професійної діяльності соціального педагога у роботі з обдарованими дітьми» та «професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми». Обґрунтовано потребу використання проєктних технологій у процесі підготовки цих фахівців до роботи з обдарованими дітьми. Розкрито дефініції «проєкт», «метод проєктів», «проєктні технології». Висвітлено вимоги до застосування проєктних технологій в освітній діяльності. Розглянуто використання проєктних технологій у процесі вивчення курсу «Соціально-педагогічна діяльність з обдарованими дітьми». Наведено приклад розробленого студентами проєкту, спрямованого на сприяння успішному професійному самовизначенню обдарованих дітей. Відзначено, що реалізація проєкту дала змогу студентам застосувати набуті в процесі вивчення навчальних дисциплін знання, уміння, навички, сформувані відповідні компетентності та готовність до професійної діяльності з обдарованими дітьми.

Ключові слова: обдарованість, обдаровані діти, професійна підготовка, майбутні соціальні педагоги, проєкт, проєктні технології.

ПРОТАС ОКСАНА

кандидат педагогических наук, доцент

Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника
ул. Шевченко, 57, г. Ивано-Франковск

ПРОЕКТНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СОЦИАЛЬНЫХ ПЕДАГОГОВ К РАБОТЕ С ОДАРОВАННЫМИ ДЕТЬМИ

Рассмотрена актуальность на современном этапе деятельности с одаренными детьми, раскрытие их склонностей, способностей, создание условий для развития одаренности, самореализации и социализации. Обоснована необходимость социально-педагогической деятельности с одаренными детьми. Раскрыто понятия «одаренность», «одаренные дети», освещены особенности одаренных

детей, специфику социально-педагогической деятельности с ними. Указано важность учета характеристик этих детей и специфики профессиональной деятельности с ними. Опрос студентов показал недостаточную готовность их к работе с одаренными детьми, что актуализирует задачу их подготовки в указанном направлении. Представлено авторское определение «профессиональной деятельности социального педагога в работе с одаренными детьми» и «профессиональной подготовки будущих социальных педагогов к работе с одаренными детьми». Обоснованно важность применения проектных технологий в подготовке специалистов к работе с одаренными детьми. Раскрыты дефиниции «проект», «метод проектов», «проектные технологии». Освещены требования к применению проектных технологий в учебной деятельности. Рассмотрено использование проектных технологий в процессе изучения курса «Социально-педагогическая деятельность с одаренными детьми». Приведен пример разработанного студентами проекта, направленного на содействие профессиональному самоопределению одаренных детей. Отмечено, что реализация проекта дала возможность студентам применить приобретенные в процессе изучения учебных дисциплин знания, умения, навыки, сформировать соответствующие компетентности и готовность к профессиональной деятельности с одаренными детьми.

Ключевые слова: одаренность, одаренные дети, профессиональная подготовка, будущие социальные педагоги, проект, проектные технологии.

OKSANA PROTAS

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
57 Shevchenko Str., Ivano-Frankivsk

PROJECT TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF PREPARING FUTURE SOCIAL TEACHERS FOR WORK WITH GIFTED CHILDREN

The article emphasizes the importance of activities engaging gifted children, revealing their proneness and skills, creating favorable conditions to advance their gifts, and facilitating self-actuation and successful socialization in modern pedagogy. It necessitates conducting social and pedagogical activities with gifted children and training the relevant professionals in higher educational establishments for fulfilling this task. In training future social educators, one shall consider the peculiarities of gifted children and specific nature of social and pedagogical activities engaging them. We have defined the terms “giftedness” and “gifted children”, and discovered the peculiarities of gifted children to be considered by educational professionals working with them. We have also outlined the special nature of social and pedagogical activities with children with signs of giftedness. A poll conducted for future social educators revealed that the latter are not completely ready to work with gifted children. It emphasizes the necessity of their professional training in this domain in higher education establishments. The author's definition of “professional activities of social teacher in work with gifted children” and the definition of “professional training of future social educators for work with gifted children” were examined. We have explained the reasonability and benefits of using project technologies in professional training of these students to work with gifted children. The following definitions were made: “project”, “project method”, and “project technologies”. Projects classification was considered. We have revealed the demands and peculiarities of project technologies use. We have also outlined the specific nature of project technologies applied to course entitled “Social-pedagogical work with gifted children”. A case study of a collective student project was examined. The project was aimed at defining a professional identity for gifted children. It considered the requirements for project technologies and the special nature of social and pedagogical activities conducted while working with these children. The implementation of the consummated project proved its efficiency. As the project was implemented, students applied the knowledge and skills acquired during course studying, and developed the necessary competences making them ready to work with gifted children professionally.

Keywords: giftedness, gifted child, professional training, future social pedagogues, project, project technologies.

Потреба суспільства в обдарованих особистостях, здатних реалізувати свій творчий потенціал, зумовлює особливі вимоги до фахівців, які їх навчають, виховують, розвивають у них інтелектуально-творчі можливості. Дослідження особливостей соціалізації обдарованих дітей в сучасних реаліях актуалізують завдання соціально-педагогічної діяльності з ними, мотивування реалізації дітьми своїх інтелектуально-творчих потенцій, створення сприятливих умов для їхнього творчого розвитку і саморозвитку, задоволення інтересів, потреб, формування суб'єктної позиції, що дають їм змогу успішно застосовувати інтелектуальний потенціал,

творчо реалізовуватись і соціалізуватися в суспільстві. Це актуалізує проблему підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з цими дітьми у закладах вищої освіти.

Теоретичні основи дослідження феномену обдарованості розкриті у працях вітчизняних і зарубіжних науковців, таких як: О. Антонова, В. Моляко, О. Музика та ін. (Україна); Дж. Гілфорд, Дж. Рензулі, П. Торренс та ін. (США); А. Біне, Ф. Монкс та ін. (Франція); А. Танненбаум, В. Штерн та ін. (Німеччина); Р. Бернадська, В. Попек та ін. (Польща); Н. Лейтес, О. Матюшкін, Б. Теплов та ін. (Російська Федерація). Виявлення різних видів дитячої обдарованості, фактори її формування вивчали Ю. Гільбух, О. Кульчицька, В. Моляко та ін. Соціально-педагогічні аспекти роботи з обдарованими дітьми досліджували О. Бочарова, Л. Григорова, А. Капська, С. Пальчевський, З. Шевців та ін. Питання підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми висвітлені у працях К. Беляєвої, О. Михайленко, В. Демченка та ін. Сутність понять «проектна технологія», «метод проєктів», «проектне навчання», «технологія проєктування» розкрили Р. Горбатюк, В. Зінченко, Н. Поліхун, М. Романовська та ін. Проєктні технології у процесі підготовки майбутніх соціальних педагогів досліджували: С. Архипова, О. Безпалько, М. Галагузова, О. Карпенко, І. Іванова, Л. Тюття та ін.

Однак залишається малодослідженою проблема професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми, актуальність якої зумовлена необхідністю створення сприятливих особливих умов для задоволення потреб, інтересів обдарованих дітей, сприяння розвитку їхніх здібностей та обдарувань, супроводу їх розвитку, сприяння соціалізації та професійному самовизначенню, що зумовлює необхідність формування відповідної компетентності у студентів до означеної діяльності.

Мета статті – висвітлити особливості використання проєктних технологій у професійній підготовці майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми.

Для розкриття процесу фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми з використанням проєктних технологій, розглянемо ті аспекти дослідження, які стали основою для його розробки.

Обдарованість у науковій літературі визначається як якісно своєрідне поєднання здібностей людини, що дають змогу їй досягти значних успіхів у певній галузі діяльності [1, с. 93]. Обдарованою є дитина, в якій рівень розвитку однієї або кількох здібностей перевищує умовну вікову норму, через що вона досягає значних успіхів у певній діяльності [1, с. 98]. Проте видатні здібності дитини не є достатнім показником її досягнень у майбутньому, тому обдарованість у дитячому віці варто розглядати як потенціал її розвитку.

Для вияву і розвитку обдарованих дітей фахівцеві потрібно знати їх особливості. На основі узагальнення наукових розробок (О. Антонова, О. Михайленко, М. Холодна та ін.) виокремлюємо такі основні ознаки обдарованих дітей: 1) пізнавального розвитку: допитливість, надчутливість до проблем, надситуативна активність, високий рівень розвитку логічного мислення, оригінальність, гнучкість, продуктивність мислення, здатність до прогнозування, висока концентрація уваги, легкість асоціювання, відмінна пам'ять; 2) соціально-психологічного розвитку: перфекціонізм, самостійність, егоцентризм, соціальна автономність, лідерські здібності, підвищена вразливість, змагальність; 3) фізичні особливості: високий енергетичний рівень, нетривалий сон, дисгармонійність розвитку тощо.

Труднощі соціалізації, самореалізації обдарованої молоді в сучасних умовах засвідчують необхідність соціально-педагогічної діяльності з ними, створення умов для вияву їхніх нахилів та здібностей, творчого, задоволення інтересів, успішної самореалізації та соціалізації в соціумі.

Враховуючи функції у професійній діяльності соціального педагога, ми виокремили такі основні напрямки роботи з цими дітьми: діагностика (індивідуальна і групова), профілактика, консультування, корекційно-розвивальна робота (індивідуальна і групова), просвітницька діяльність (формування психологічної культури, розвиток психолого-педагогічної компетентності адміністрації, педагогів навчально-виховних закладів, батьків, інших фахівців), експертиза (навчальних програм, проєктів, освітнього середовища, професійної діяльності фахівців та ін.). Розглянуті особливості соціально-педагогічної діяльності з обдарованими дітьми стали основою професійної підготовки до роботи з ними.

Професійну діяльність соціального педагога у роботі з обдарованими дітьми визначаємо як системну, скоординовану цілеспрямовану діяльність, спрямовану на продуктивне і творче

ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І МАЙСТЕРНІСТЬ ПЕДАГОГА

вирішення професійних завдань, пов'язаних із виявленням та розвитком нахилів, здібностей і креативного потенціалу цих дітей, здійснення їх соціально-правового захисту, підтримку творчого розвитку, сприяння успішній соціалізації, професійному самовизначенню, реалізації творчого потенціалу, саморозвитку та самовдосконалення [4, с. 35].

Результати проведеного анкетування майбутніх соціальних педагогів показали неготовність до роботи з обдарованими дітьми (86,13 % респондентів) що засвідчує необхідність їх підготовки до такої діяльності [5, с. 376].

Професійну підготовку майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми визначаємо як цілеспрямований процес, що передбачає: оволодіння студентами системою інтегрованих знань, комплексом умінь та навичок, розвиток їх професійно-важливих якостей, формування професійної спрямованості, що в сукупності виражають їх готовність до здійснення означеної діяльності [4, с. 38].

Модернізація освітньої сфери та освітнього процесу актуалізує потребу широкого використання сучасних новітніх технологій, серед яких, і проектних.

Термін «проект» використовується як специфічний навчальний прийом, що становить організацію тимчасової індивідуальної чи колективної діяльності для отримання унікального результату (ідеального образу передбачуваного об'єкта). Іноді проект може розглядатися як план, задум певної послідовності дій [2, с. 5].

На відміну від соціальних проектів, які спрямовані на перетворення та вдосконалення соціуму, суспільних відносин і процесів, педагогічний проект сфокусований на вирішенні завдань освіти та виховання. В освітньому середовищі проекти потрібно розглядати як інноваційну організаційну діяльність, що включає самостійну розробку актуальної проблеми – від ідеї до практичної реалізації – під керівництвом викладача [6, с. 17].

Метод проекту О. Фунтікова розглядає як засіб професійного зростання майбутніх фахівців, що сприяє формуванню системи педагогічних умінь і навичок через створення оптимальних умов організації самостійної роботи та досягнення високих результатів діяльності. Вона виокремлює функції педагогічного проекту: навчальна (оволодіння знаннями, узагальнення досвіду); наукова (уміння спостерігати, аналізувати, узагальнювати проблему, використовуючи наукові методи дослідження); методична (розробка системи завдань та контролю виконання) [6, с. 17–24].

Класифікація проектів містить такі складові: тип (за сферами діяльності); клас (за складом і структурою); масштаб (за розміром, кількістю учасників, ступенем впливу); тривалість (термін здійснення); складність (простий, складний, дуже складний); вид (характер предметної галузі). Типологія проектів залежить від його цілей. Так, проекти розрізняють за: домінуючою діяльністю (дослідницько-пошуковий, інформаційний, рольовий, ігровий, творчий, практично зорієнтований); характером запланованих змін (інноваційні, підтримуючі); змістом (монопредметний, міжпредметний, надпредметний); формою (заняття-проект, фестиваль, відеопроєкт, виставка та ін.); масштабом (індивідуальний, груповий, колективний, корпоративний); особливостями фінансування (інвестиційні, спонсорські, бюджетні, благодійні та змішані); масштабами реалізації (монопроекти, мультипроекти, мегапроекти, мікропроекти); складністю (простий, складний, дуже складний); тривалістю (короткотривалий, середньотривалий, довготривалий); територіальною ознакою (національні, міжрегіональні, регіональні та місцеві та ін.) [2, с. 11].

Проектна технологія широко впроваджується в закладах вищої освіти. Вона дає змогу студентам здобувати знання, розвивати вміння та навички, формувати компетентності, використовуючи самодіяльний характер їхньої творчої активності.

Сутність проектної технології полягає в ефективній роботі комплексу дидактичних засобів (змісту, методів, прийомів), під час якої навчально-виховна діяльність узгоджується зі структурними та організаційними вимогами навчального проектування. Використання проектних технологій спрямоване на інтеграцію різних навчальних дисциплін у процесі професійної підготовки студентів, реалізацію взаємозв'язку теорії і практики, підвищення посилення ролі самоосвіти, саморозвитку студентів, формування у них компетенцій і професійно важливих якостей. Самостійна робота студентів виявляється у тому, що вони здійснюють вибір, проявляють активність, цілеспрямованість і здібності. Тому проекти мають практичну цінність, передбачають вирішення актуальних проблем, спрямовані на дослідницьку

діяльність майбутніх фахівців, сприяють вияву їх здібностей під час розв'язання різних ситуацій спонукають до командної роботи.

У процесі застосування проектних технологій потрібно враховувати основні вимоги: наявність значущої проблеми (завдання), актуальність якої відповідає запитам, потребам, інтересам; практична, теоретична, пізнавальна значущість результатів; дослідницький і творчий пошук шляхів розв'язання проблеми; самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність студентів; структурування змісту проекту (поетапність); створення умов для розв'язання проблеми, використання активних та інтерактивних форм і методів, продуктивність проекту, його цінність [3, с. 35–42].

Проектні технології ми використовуємо у процесі підготовки майбутніх фахівців спеціальності «Соціальна робота» у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника в процесі засвоєння студентами навчальних дисциплін, зокрема, і під час вивчення курсу «Соціально-педагогічна діяльність з обдарованими дітьми».

При вивченні цього курсу реалізація різних видів проектів до тем у комплексі забезпечували реалізацію мети і завдань вивчення курсу і були спрямовані на формування знань, умінь і компетентностей в системі роботи з обдарованими дітьми. Студенти самостійно обирали теми та види проектів, враховуючи їх різноманітність. Це давало їм змогу брати відповідальність на себе, здійснювати групове обговорення ідей, які розглядалися з погляду їх ефективності та створення умов реалізації на практиці у реальному освітньому середовищі.

Основною метою проектної технології, зокрема, і в процесі вивчення вищезазначеного курсу, є встановлення міжпредметних зв'язків у розв'язанні проблеми соціально-педагогічної діяльності з обдарованими дітьми, поєднання теоретичних знань з практикою, застосування студентами самостійної проектувальної діяльності як засобу їх професійного та особистісного розвитку, формування у них професійно важливих якостей і компетентності до роботи з обдарованими дітьми.

У процесі реалізації проектної технології перед студентами ставилися завдання: 1) узагальнити знання щодо сутності методу проектів і специфіки його застосування у соціально-педагогічній діяльності з обдарованими дітьми в освітньому середовищі; 2) розробити ідеї для реалізації проекту під час вивчення конкретних тем із дисципліни; 3) підібрати інформаційний матеріал; 4) використовувати у процесі проекту програмне забезпечення та сервіси (Microsoft Power Point, Wizer.me, Triventy та ін.); 5) оформити проект та презентувати його; 6) реалізувати проект у практичній діяльності.

Під час підготовки проекту студенти готували навчально-методичні матеріали, які містили: 1) цілі та план проекту, враховуючи державні стандарти та навчальну програму; 2) методичні матеріали (інструкції щодо вимог до проектів, організації роботи над його створенням, список інформаційних джерел); 3) матеріали проекту (мультимедійна презентація, буклет, квест та ін.).

Враховуючи результати наукових досліджень, при розробці і реалізації проектів використовували такі етапи проектування: початковий (висунення ідей, вивчення проблеми, збір і аналіз даних, обґрунтування актуальності, формулювання гіпотези щодо результатів і шляхів досягнення); етап розробки (визначення виконавців, формування груп, постановка завдань, планування діяльності, розроблення змісту етапів, визначення заходів, форм і методів, забезпечення управління та контролю, моніторингу та корекції); етап реалізації проекту (виконання, координація контроль, моніторинг і корекція проміжних результатів); завершення проекту.

У процесі вивчення дисципліни студенти практикувались у розробленні різноманітних проектів: індивідуальних, групових та колективних; інформаційних, дослідницьких, практико-орієнтованих, творчих. У дослідницьких проектах пропонувалася гіпотеза, здійснювалася її перевірка, обговорення та аналіз результатів, їх оформлення (серед них «Досліджуємо здібності», «Перфекціонізм», «Професійні інтереси», «Соціалізація обдарованих дітей»). Інформаційні проекти спрямовувалися на пошук і збирання інформації про певний об'єкт, ознайомлення інших студентів з цією інформацією, їх аналіз і узагальнення, презентацію результатів («Освіта обдарованих в Україні та зарубіжжя», «Креативність. Континіум», «Банк здібностей» та ін.). У творчих проектах їх структура не має детально прописаної реалізації запланованих заходів, процес підпорядковується результату, логіці спільної діяльності учасників. Найчастіше нами впроваджувалися практично-орієнтовані проекти з чітко визначеним результатом діяльності, продуманою структурою, запланованими заходами,

ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І МАЙСТЕРНІСТЬ ПЕДАГОГА

визначенням функцій кожного учасника. Вагоме значення у таких проєктах має координаційна робота через обговорення, моніторинг і корекція, оцінка, реалізація на практиці. Одним із практично-орієнтованих проєктів, розроблених студентами у процесі вивчення вищезазначеного курсу спільно з учасниками творчої групи, був колективний проєкт «Професійне самовизначення обдарованої молоді», реалізований у позанавчальній діяльності.

Для організації та впровадження означеного проєкту було враховано результати проведеного анкетування соціальних педагогів закладів загальної середньої освіти Тисменицького району Івано-Франківської області, стосовно діяльності з обдарованими дітьми, різнобічності їх інтересів та потреб у проведенні спільних заходів з метою формування у таких дітей готовності до вибору професії.

До участі в проєкті було залучено 86 обдарованих учнів 10–11 класів (Івано-Франківської гімназії № 2, Тисменицької спеціалізованої школи I–III ступенів з поглибленим вивченням окремих предметів, Загвіздянського ліцею, Угринівського ліцею, Ямницького ліцею). Була налагоджена співпраця з спеціалістами центру зайнятості, фахівцями певних закладів і підприємств області, викладачами, соціальними педагогами закладів загальної середньої освіти, волонтерами.

Метою проєкту було сприяння професійному самовизначенню обдарованих дітей. Для цього необхідно було розв'язати такі завдання: визначити готовність обдарованих дітей до професійного самовизначення; проведення комплексної комп'ютерної діагностики професійних інтересів і здібностей дітей у співпраці із фахівцями навчально-наукового центру «Педагогіка і психологія вищої школи»; проведення тренінгових занять з обдарованими дітьми з метою сприяння їх професійному самовизначенню; здійснення просвітницької роботи щодо особливостей певної професійної діяльності працівниками підприємств та установ області; ознайомлення дітей із сучасною ситуацією на ринку праці; розроблення рекламних та інформаційно-просвітницьких матеріалів; моніторинг ефективності впроваджених форм роботи; обговорення результатів проєкту на засіданні творчої групи; проведення студентської конференції.

План проєкту представлено у табл. 1.

З метою виявлення впливу проєкту на формування професійного самовизначення та ефективності впроваджених заходів, проведено дослідження для виявлення професійного самовизначення обдарованих дітей та їх готовності до вибору професії. Так, до впровадження проєкту, за опитувальником вивчення професійних намірів, серед 86 дітей з ознаками обдарувань, які брали участь у проєкті, 48 осіб (55,81 %) визначилися із закладом для вступу; зі спеціальністю для вступу визначилися 39 осіб (45,34 %); обрали майбутню професію 36 осіб (41,86 %) обдарованих дітей, 18 (20,93 %) не впевнені у виборі, 32 осіб (37,2 %) ще не здійснили вибір професії. Крім того, 58,13 % учнів зауважили потребу у проведенні заходів з метою допомоги їм у професійному самовизначенні.

З метою допомоги обдарованим дітям у професійному самовизначенні і було реалізовано вищеописаний проєкт. Особливої уваги заслуговує проведена фахівцями навчально-наукового центру «Педагогіка і психологія вищої школи», комплексна діагностика схильності до вибору професії, на основі якої надано консультацію з питань професійного самовизначення, що дало змогу дітям визначитися із професійним вибором. Після впроваджених форм роботи з реалізації проєкту проводилася повторна діагностика на виявлення професійних намірів обдарованих дітей. Результати дослідження показали, що після впровадження проєкту визначилися із професійним вибором 94,18 % осіб, ще 5,81 % остаточно не визначилися у виборі, зазначаючи, що мають рік навчатися у середній школі, після чого здійснять остаточно вибір. Отже, результати впровадження проєкту доводять ефективність запланованих форм та методів роботи, які сприяють професійному самовизначенню обдарованих дітей.

Таблиця 1

Проєкт «Професійне самовизначення»

Вид діяльності	Мета	Термін реалізації	Форми та методи	Відповідальні
----------------	------	-------------------	-----------------	---------------

ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І МАЙСТЕРНІСТЬ ПЕДАГОГА

Проведення професійної діагностики з обдарованими дітьми	Визначення готовності старшокласників обдарованих дітей до професійного самовизначення	Вересень 2018 р.	Методики: виявлення професійних намірів, інтересів та nihilів Є. Клімова, Л. Кабардової, «Квадрат інтересів»	Творча група студентів, викладачі
Відбір волонтерів для реалізації програми	Залучення зацікавлених осіб до просвітницької роботи	Жовтень 2018 р.	Просвітницько-інформаційна діяльність:	Творча група, студенти
Налагодження взаємодії з центрами зайнятості	Ознайомлення обдарованих дітей із сучасним станом на ринку праці та освітніх послуг	Листопад 2018 р.	Просвітницька діяльність: бесіди, надання профінформації, консультації	Спеціалісти центру зайнятості
Проведення консультацій ННЦ «Педагогіка і психологія вищої школи»	Діагностика професійних інтересів та здібностей обдарованих дітей	Грудень 2018-січень 2019 р.	Комп'ютерна діагностика	Фахівці ННЦ «Педагогіка і психологія вищої школи»
Участь у проведенні Днів відкритих дверей в університеті	Ознайомлення обдарованих дітей з навчальним закладом	Лютий 2019 р.	Бесіди, консультації	Викладачі університету, студенти
Залучення працівників підприємств та установ області	Інформування про особливості організації праці в певній професійній діяльності	Березень 2019 р.	Бесіда, кейс-метод	Творча група, працівники підприємств та установ
Проведення тренінгів, майстер-класів	Формування професійних інтересів, професійно важливих якостей та умінь, готовності до професійного самовизначення	Квітень 2019 р.	Профорієнтаційні тренінги, тренінги лідерства, особистісного росту	Викладачі, психологи, соціальні педагоги, фахівці
Моніторинг готовності до професійного вибору	Визначення готовності дітей до професійного самовизначення	Травень 2019 р.	Повторна діагностика	Викладачі, творча група студенти
Підсумкова науково-практична конференція студентів	Звіт про результати реалізації проекту	Травень 2019 р.	Інформаційні повідомлення, бесіди	Творча група, викладачі студенти

У процесі застосування проекту у студентів, окрім навичок проектування, формувались уміння проводити професійну діагностику, надавати консультації обдарованим дітям, проводити тренінги спільно із психологами, соціальними педагогами закладів освіти, розробляти програми супроводу обдарованої дитини.

Отже, застосування проєктних технологій дало нам змогу формувати знання, уміння і компетентності в системі роботи з обдарованими дітьми: мотиваційно-ціннісну, інтелектуальну, дослідницько-аналітичну, операційно-діяльну, діагностичну, інформаційно-комунікативну, соціальну, особистісно-творчу, рефлексивну. Проєктні технології актуалізували знання студентів до

роботи з обдарованими дітьми, посилили мотивацію, сприяли розвитку мислення, творчих здібностей, сприяли поєднанню навчальної діяльності з дослідницькою і творчою.

Перспективою подальших розвідок стане дослідження впливу проектних технологій на компоненти і показники готовності студентів до роботи з обдарованими дітьми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонова О. Обдарованість: досвід історичного та порівняльного аналізу: монографія / О. Антонова. – Житомир: Житомир. держ. ун-т, 2005. – 456 с.
2. Безпалько О. Соціальне проектування: навч. посібник / О. Безпалько. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. – 127 с.
3. Горбатюк Р. Теоретичні основи проектної підготовки майбутніх інженерів-педагогів / Р. Горбатюк. Молодь і ринок: щомісячний науково-педагогічний журнал Дрогобицького державного педагогічного ун-ту ім. І. Франка. – 2009. – № 2(49). – С. 35–42.
4. Михайлишин Г. Теоретичні основи проблеми формування креативної компетентності майбутніх соціальних працівників до роботи з обдарованими дітьми / Г. Михайлишин, О. Протас. Освітній дискурс: збірник наукових праць / гол. ред. О. Кивлюк. – К.: Гілея, 2019. – Вип. 17 (10). – С. 33–44.
5. Протас О. Технологія діагностики схильності обдарованих дітей до вибору професії / О. Протас. Упровадження інноваційної освітньої парадигми в гірських школах Українських Карпат / за наук. ред. М. Олійр. – Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2019. – С. 375–382.
6. Фунтікова О. Сучасний погляд на використання методу проектів в організації самостійної роботи студентів поза аудиторією у вищій школі / О. Фунтікова // Педагогіка, психологія та медично-біологічні. проблеми фізичного виховання і спорту. – 2003. – № 11. – С. 17–24.

REFERENCES

1. Antonova O. Obdarovanist: dosvid istorychnoho ta porivnialnoho analizu. [Giftedness: the experience of historical and comparative analysis]: monohrafiia. Zhytomyr, Zhytomyr. derzh. un-t, 2005. 456 p.
2. Bezpalko O. Sotsialne proektuvannia. [Social projecting]: navch. posibnyk. Kyiv, Kyiv un-t im. B. Hrinchenka, 2010. 127 p.
3. Horbatiuk R. Teoretychni osnovy proektnoi pidhotovky majbutnikh inzheneriv-pedahohiv. [Theoretical bases of project preparation of future engineers pedagogues]. Molod i rynek: schomisiachnyj naukovopedahohichnyj zhurnal Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho un-tu im. I. Franka, 2009, vol. 2 (49), pp. 35–42.
4. Mykhajlyshyn H., Protas O. Teoretychni osnovy problemy formuvannia kreatyvnoi kompetentnosti majbutnikh sotsial'nykh pratsivnykiv do roboty z obdarovanymy ditmy. [Theoretical basis of the problem of forming creative competence of future social workers to work with gifted children]. Osvitni dyskurs: zbirnyk naukovykh prats. / Holov. red. O. Kyvliuk. Kyiv: Hileia, 2019, vol. 17 (10), pp. 33–44.
5. Protas O. Tekhnolohiia diahnostyky skhylnosti obdarovanykh ditej do vyboru profesii. [Technology for diagnosing the propensity of gifted children to choose a profession]. Uprovadzhennia innovatsijnoi osvithoi paradymy v hirs'kykh shkolakh Ukrain's'kykh Karpat / za nauk. red. Oliiar M. Ivano-Frankivsk, Suprun V. P., 2019, pp. 375–382.
6. Funtikova O. Suchasnyj pohliad na vykorystannia metodu proektiv v orhanizatsii samostijnoi roboty studentiv poza audytoriiieu u vyschij shkoly. [Contemporary view on the use of the project method in the organization of independent work of students outside the classroom in high school]. Pedahohika, psykholohiia ta medychno-bioloohichni. problemy fizychnoho vykhovannia i sportu, 2003, vol. 11, pp. 17–24.

УДК 371.14

DOI 10.25128/2415-3605.20.1.10

ВАДИМ КІРМАН

ORCID 0000-0002-8107-6618

vadym.kirman@gmail.com

кандидат педагогічних наук,

комунальний заклад вищої освіти

«Дніпровська академія неперервної освіти»

Дніпропетровської обласної ради

вул. Володимира Антоновича, 70, м. Дніпро

ЕЛЬМІРА СОКОЛОВА

ORCID 0000-0003-2430-751X